

men, dat hij beter zijn mond had kunnen houden, omdat de aardigheid er immers vanzelf wel af zou gaan.

Donderdagsmorgens bracht de postbode een pak uit Cork voor den meester en dat stond me daar de heele dag in de keuken ons de oogen uit te steken. Niemand wist, dat hij iets besteld had. Familie had hij ook al niet in Cork. Waarom zou hij er dus zoo'n groot pakket vandaan krijgen? 't Duurde lang voor 't vier uur was. De kleine Peig had een stukje van 't papier kapot gekrabbt, waardoor aan één kant nu een zwart vlekje te zien was, maar een tik op haar vingers had 't pak voor elke verdere schending gevrijwaard. Overigens verklaarde 't meisje uit Dublin, dat 't wel een schrijfmachine kon zijn. Ten slotte hoorden we den meester zijn fiets tegen de muur aangooien en dus stond 't raadsel opgelost te worden.

Onder 't theedrinken peuterde de geadresseerde tergend langzaam de touwtjes los, terwijl de ouderen er geen notitie van namen en de kinderen 'm ijverig ondervroegen: „Weet u wat er in zit?“ „Jawel.“ „Is 't een schrijfmachine?“ „Dat zou óók wel kunnen.“ „Bah, wees niet zoo kinderachtig. We zien 't immers toch zoo.“ „'t Is een koffertje.“

Eindelijk was 't papier er af. En ja, 't was een koffertje met er op een doos van dezelfde afmetingen, maar platter. „Jammer, dat 't op slot is,“ zei de meester. Toen stond hij op, nam 't koffertje aan zijn hand en de doos onder zijn arm en wandelde met 't gewoonste gezicht van de wereld, alsof 't heel niets ongehoords was wat hij deed, de trap op naar zijn kamer. Hij was al half boven voor iemand zoover gekomen was, dat-ie een woord kon uitbrengen. Toen zei Eilín: „Hij moet noodig wat van een ander zeggen.“ De vrouw des huizes merkte op: „Hij heeft ze tegenwoordig niet allemaal bij elkaar.“ De kinderen zeiden het hunne. Maar het meisje uit Dublin lachte: „Hij moet toch eerst probeeren hoe-ie er op schrijven moet en of ie 't wel kan.“ Dit scheen tenslotte ook een oplossing, al was niemand er heelemaal door bevredigd.

De volgende middag aan de thee hoorden we, dat Eilín met de persoon uit Cork naar Gleann Garbh was. „Waarom doet ze 't eigenlijk?“ zei 't meisje uit Dublin. „Ben je jaloersch?“ vroeg Muirís. Gelukkig zette de vrouw des huizes meteen een punt achter de discussie door op te merken, dat Eilín gewoonlijk best wist wat ze deed en daarbij keek ze Muirís woedend aan. Net was de

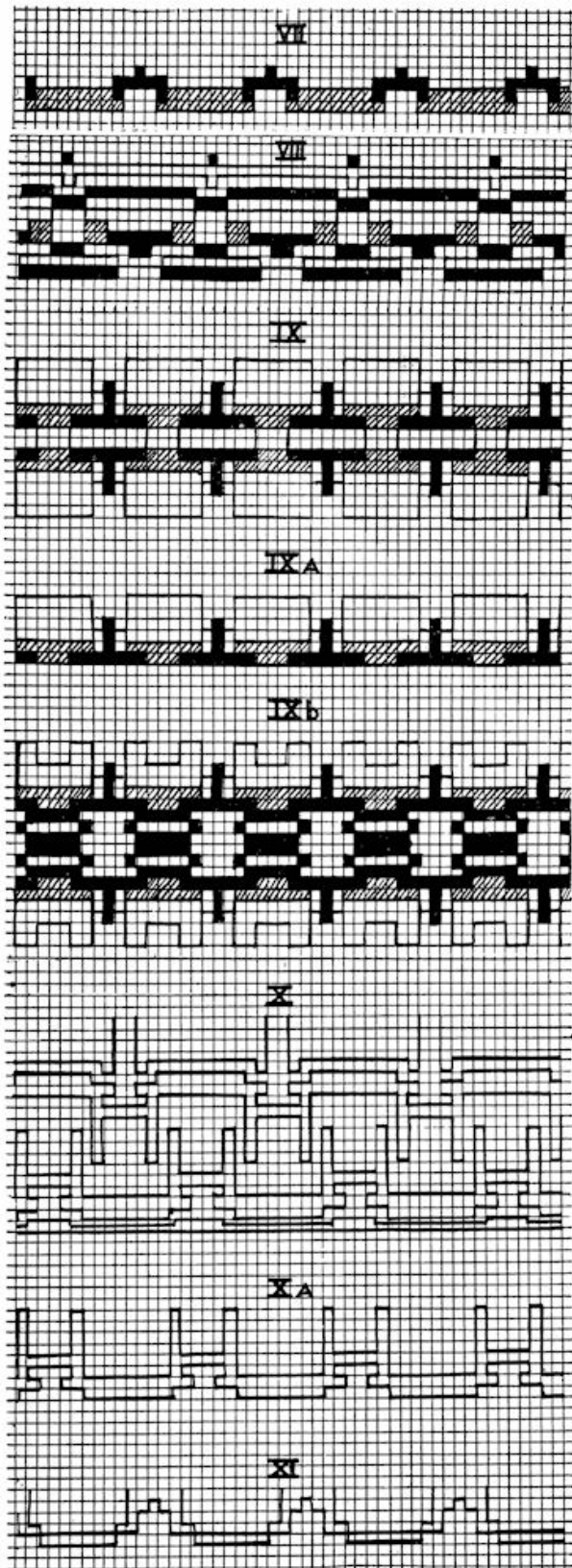
thee op, toen op de weg de bekende auto uit Cork stilhield. Eilín stapte uit en daarna reed de auto weer verder. „Die heeft haast,“ zei Máire mór, pakte de waterketel, schonk de theepot vol en vulde onmiddellijk alle koppen weer, terwijl de vrouw des huizes gauw nieuw brood sneed. Toen Eilín binnenkwam waren we schijnbaar net met de thee begonnen.

„Dat tref ik, dat jullie zoo laat zijn.“ „Heb jij niets gehad?“ „Jawel, maar ik lust nog meer,“ en ontegenzeggelijk at Eilín 't meest van ons allemaal.

„Nieuws in Gleann Garbh? Ben je nog bij Máire Domhnaill geweest?“ vroeg de vrouw. En toen hoorden we, wie Eilín er gesproken had en alles wat ze in de gauwigheid had vernomen over bekenden en onbekenden in Gleann Garbh en bovendien kwamen we eindelijk te weten, dat de auto nog niet van de man uit Cork zelf was, dat hij nu nog reisde voor een baconzaak, maar spoedig in de firma zou worden opgenomen, dat hij woonde bij de O' Muimhneacháins, de familie van die lange rooie slungel, die verleden zomer bij de O' Briain's had gelogeed en nog tal van andere dingen. Nu, als 't allemaal waar was, en dat was gemakkelijk na te gaan, kon niemand ontkennen, dat er, be-

trok zich met een beleefde buiging terug.

rakter wel heel duidelijk. Rand I heeft veel staande lijnen, heeft dan ook als verbinding een staande streep gekregen. Afb. II daarentegen doet als enkel hangend randje reeds veel platter en gedrongener aan. Vandaar dat hier in de groote rand een liggende verbindingsstreep meer op z'n plaats is. Zulke kleinigheden moet u goed in het oog houden, wilt u met succes werken.

Het eerste randje zal veel moeite geven, maar gaandeweg went dat bedenken. Iedere beginneling beweert in den regel na het verzinnen van een enkel randje absoluut uitgeput te zijn en niets meer te weten. Niets is minder waar: na even geduld te oefenen zult u ontdekken, dat hoe meer men teekent, des te meer mogelijkheden men vindt. Wijzelf weten dan ook uit ervaring, dat het verzinnen steeds beter gaat.

Dit laatste voorbeeld zal hoop ik veel lezers zien, die van handwerken houden, doen besluiten deze cursus te volgen. De kosten behoeven gelukkig ook geen bezwaar te zijn. Twee ruitjesschriften (één met fijne ruitjes van 2 m.M., en één met grootere ruitjes) en een zacht teekenpotlood bijv. HB, zijn de noodigheden.

Na het bespreken van de eerste twee voorbeelden komen de opgaven aan de beurt en gaat u zelf aan het werk in het grove of fijne ruitjesschrift naar eigen keuze. Het zijn er vijf, n.l. III, IV, V, VI en VII. Ze zijn stuk voor stuk te beschouwen als aanloopje voor onze groote randen.

We gaan nu deze eenvoudige gegevens, b.v. te beginnen met no. III, allereerst naar boven iets uitwerken, zoodat het wat breeder en aardiger wordt. U kunt hiervoor de vlakken invullen met zwart of grijs (schuin gestreept) of alleen lijnen zetten. Dan worden deze randen recht tegenover elkaar geplaatst, evenals bij rand I en II ook gebeurd is. De onderlinge afstand kan naar eigen idee geschat worden.

Nu is het werk nog niet gedaan, maar ontbreekt nog het middenstuk. Een enkele verbindingslijn is misschien reeds voldoende. In de meeste gevallen is zelfs het allereenvoudigste nog het beste.

Om het werk goed te kunnen beoordeelen, houden we ons schrift zoo nu en dan op eenige afstand van ons af en letten daarbij goed op, of het randje een aardige verdeling heeft, of het niet te druk is, (dit is heel gauw het geval) en of het niet te veel zwart heeft, en daardoor te zwaar is. Het eerste randje zal waarschijnlijk nog niet zoo geheel

naar uw zin worden, dus u zult goed doen, met niet te lang op één en hetzelfde patroontje te blijven werken en ook niet te lang achtereen. Langzamerhand gaat alles beter. Nu bestaat er nog een geheel andere werkwijze om een breede rand te krijgen. Voorbeeld no. IX is een breede rand, ontstaan uit IXa, evenals IXb. Hierbij zijn in het beginrandje de deelen niet tegenover elkaar geplaatst, maar staand en hangend tegen elkaar, als het ware rug aan rug.

Hierbij speelt de onderlinge afstand der 2 gelijke randjes een groote rol. Rand IX en IXb zijn bijna gelijk, alleen is er bij IXb een veel grootere tusschenruimte, waardoor het heele effect verandert. Buitendien is de buitenkant van IXb iets gewijzigd.

Ditzelfde gaat u nu ook eens bij III, IV, V, VI en VII probeeren. Wanneer u bovendien nog zooveel mogelijk de onderlinge afstand van ieder randje verschillend neemt, zult u heel wat verscheidenheid krijgen. In het geheel is het aantal opgaven dus eigenlijk 10 randen. Afb. VIII is nog een extra voorbeeld van een uitgewerkte staande rand.

Verder is er aan het eind van dit alles nog een extra opgave voor hen, die goed op dreef zijn, n.l. XI. Deze opgaaf moet gewerkt worden zooals afb. X en Xa het aangeeft. Het staande randje Xa is weer ons uitgangspunt, maar nu wordt het niet, zooals bij I, recht tegenover elkaar geplaatst, maar versprongen. De randjes grijpen dus beurtelings

in elkaar inplaats van op elkaar te passen. Als u goed afb. X bekijkt, zal deze uitlegging wel voldoende zijn. Door deze afwisselende plaatsing kan men nu onmogelijk een rand krijgen, die onder en boven gelijk is, zoodat we er een groote staande rand van maken door er van onderen een afsluiting aan te teekenen en er van boven nog een paar flink uitstralende lijnen aan toe te voegen. Met opzet is als onderwerp voor deze opgave eens een heel ander soort rand gekozen, n.l. een rand alleen uit lijnen bestaande. Hierbij komt het er vooral op aan de figuren niet te ingewikkeld te maken, zoodat er ook nog rustpunten in onze rand overblijven.

Met rustpunten worden hier bedoeld: gedeelten in de rand, die weinig of geen aandacht vragen, waardoor des te meer het oog op de goede gedeelten valt.

Voorbeeld XI is dus de laatste opgave, die na iets uitgewerkt te zijn, zoo verspringend tegenover elkaar geplaatst moet worden. Nu onderaan nog een afsluiting en bovenaan nog een enkele lijn en ook dit is weer klaar! Nu allen met frisschen moed aan den gang, en het werk opgestuurd naar de redactie van De Jonge Vrouw, waarna de beste voorbeelden in het December-nummer zullen worden afgedrukt. Alle andere teekeningen worden gecorrigeerd teruggezonden.

Corr. (antw. bet.) aan Atelier „De Driehoek“, J. F. Meijer, Uiterwaardenstr. 314, A'dam-Z.

boekenmolen

De boeken, die onze aandacht trokken, zetten wij voor u weg in onze boekenmolen. Voor uitvoerige besprekingen ontbreekt ons de plaats; wij laten de molen dus slechts even voor u ronddraaien: men leze en oordele zelf. Daar gaat-ie dan.

Allereerst de brochure „Wie?“ door Ir. M. Waardenburg—Lindeyer, no. 5 van de reeks „Onze Verantwoordelijkheid“, van de bekende federatie Heerenstraat 40, Utrecht. „Wie?“ is onze toekomstige levensgezel, de „hij“ of „zij“ van wie ieder zich bij 't opgroeien onwillekeurig een beeld vormt. Gesproken wordt over eerste ontmoeting, verloving, schoonfamilie, etc. Menigeen zal het prettig vinden hierover een fijn-voelende, ontwikkelde vrouw als de schrijfster is, aan het woord te horen.

De roman „Heilig Huwelijk“ door Margreet Dijkstra, uitg. „Holland“, Amsterdam, is het verhaal van twee mensen, die vrijwillig heel lang op elkaar wachten, omdat ze hun huwelijk dan pas willen beginnen, als 't volkomen goed en zuiver en onzelfzuchtig kan.

Van „Holland“ is ook de dichtbundel „Op Verbeurd Gebied“ door H. M. van Randwijk. Uit deze verzen spreekt een hartstochtelijk zoeken naar God, vanuit de chaos van 't moderne leven, en daarnaast een warm meeleven met armen en misdeelden.

„Gods Goochelaartjes“ van Augusta de Wit, is een fijn, wijs en edel boek, in een taal, even sierlijk als de vlinders, waaraan het gewijd is.

LENIE S.

Er om denken dat:

- 1e. de borst en niet de buik naar voren gedrukt wordt;
- 2e. het hoofd rechtop blijft;
- 3e. de knieën niet gebogen worden.

Opmerkingen. Deze oefening heeft een zeer intensieve werking. Het is daarom aan te raden, haar in het begin niet „wild“, maar „soepel“ uit te voeren. Aanvankelijk doen we 10 veeringen, later 15. Meer hoeft niet. Doel: Het lenig maken van de schoudergordel, terwijl tevens de beweeglijkheid der ribben vergroot wordt.

OEFENING 2.

Uitgangshouding. Zitten op een stoel, de rug tegen de leuning, beide armen horizontaal voor de borst gebogen (gelijk aan de linkerhand op foto 6).

Oefening. Nu gaan we beide ellebogen met korte rukjes naar achteren brengen, om direct daarop weer terug te veeren in de uitgangshouding. Ook hier als het ware proberen, een achter U geplaatst voorwerp met de ellebogen te raken.

Er om denken dat:

- 1e. het hoofd rechtop blijft;
- 2e. de rug tegen de leuning aangedrukt blijft.

Opmerkingen. Ook deze oefening in den beginne niet te wild uitvoeren. Aanvankelijk zijn 10 veeringen voldoende, later 15. Doel: Het bewegelijk maken van de schoudergordel. Bovendien geeft deze oefening de ribben meer bewegingsvrijheid.

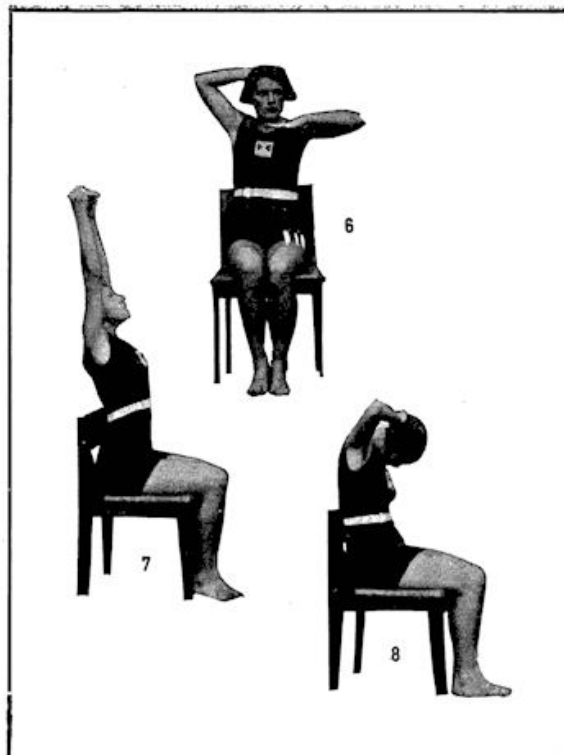
OEFENING 3.

Uitgangshouding. Zitten op een stoel, de rug tegen de leuning, de linkerarm in de zij en de rechter-achter het hoofd gebogen, waarbij de hand vrij van het hoofd blijft (als rechterarm op foto 6).

Oefening. Terwijl de romp en het hoofd in dezelfde houding worden gehouden, brengen wij de rechterhand met korte rukjes nog verder naar links, om daarna weer terug te veeren in de uitgangshouding.

Er om denken dat:

- 1e. het hoofd rechtop blijft en dus ook niet naar links wordt gebogen;
- 2e. de rug het contact met de leuning bewaart.

Opmerkingen. Het is nogal lastig om bij deze oefening de juiste houding te bewaren. Toch is dat noodzakelijk. Goed uitgevoerd is dit een uitstekende oefening. In het begin doen we haar 10 keer links en 10 keer rechts. Later 15 maal.

Doel. Het lenig maken van de schoudergordel, terwijl tevens de beweeglijkheid der ribben er door wordt vergroot.

OEFENING 4.

Uitgangshouding. Zitten op een stoel, de rug tegen de leuning. Beide armen omhoog en een boek of iets dergelijks in de handen (zie foto 7 en bekijk deze nauwkeurig).

Oefening. Thans proberen wij het voorwerp dat wij in de handen hebben nog hooger op te tillen, om daarna weer terug te keeren in de uitgangshouding. Dit „nog hooger tillen“ kan alleen geschieden, indien de geheele schoudergordel mee omhoog gaat.

Er om denken dat:

- 1e. we naar de handen kijken;
- 2e. de armen tijdens de oefening gestrekt blijven.

Opmerkingen. In het begin zal het voor enkelen moeilijk zijn, de juiste beweging te

vinden, vooral als de schoudergordel nog niet de noodige „lenigheid“ bezit. Na eenige dagen oefenen kan ieder echter deze oefening doen. We voeren haar zoo dikwijls uit totdat vermoeidheid in de schouderpijlen optreedt, maar geven het ook weer niet te spoedig op.

Doel. Het versterken der spieren van de schoudergordel en het bevorderen van het juiste gebruik van deze spieren.

OEFENING 5.

Uitgangshouding. Zitten op een stoel, de rug tegen de leuning, het hoofd voorover, de linkerhand rust losjes op de stoelzitting, terwijl de rechter- met de vingers achter op het hoofd rust (zie foto 8).

Oefening. Terwijl de romp dezelfde hou-

ding bewaart (dus met de rug tegen de leuning), gaan we het hoofd rechtop heffen, terwijl de rechterhand aan deze beweging tegenstand biedt. Deze weerstand moet zoo groot zijn dat het hoofd nog net opgericht kan worden.

Er om denken dat:

- 1e. de rug steeds tegen de leuning aangedrukt blijft;
- 2e. we tijdens het oefenen gewoon doorademen.

Opmerkingen. In den beginne deze oefening 3 keer uitvoeren, later 5 keer. We kunnen haar ook zijwaarts doen, zoowel links als rechts.

Doel. Het versterken van de halsspijlen.

Th. HEEG.

boekenmolen

Waar dit nummer in het teken der geschenken staat, geven we ook hier ditmaal „elk wat wils“.

„De Boer zonder God“ van Jan H. Eekhout, uitg. „Holland“, Amsterdam, is een prachtig en groots werk, in alle opzichten. De boer is een persoonlijkheid, iemand van sterk, onbuigzaam karakter, die ten laatste moet toegeven dat Eén de nog sterkere is.

Bij Kirberger en Kesper in Amsterdam kwam uit „Een Tarwekorrel“, een roman van de ons allen bekende Kagawa, religieus en sociaal hervormer van Japan.

Een boek over een nobele jonge vrouw is: „De levensroman van een Japansche Prinses“ door E. Sugimoto. Dit boek is even teer, bescheiden en fijn gevoeld als de zacht-geschilderde prenten uit haar vaderland.

Voor wie van verzen houdt noemen we „Het Derde Reveil“, 100 verzen van jong-Protestantse dichters, met een inleiding van K. Heeroma, uitg. „Holland“, Amsterdam. Hier vinden we het beste van onze jonge dichters bijeen, terwijl de samensteller in zijn inleiding ieder van hen scherp karakteriseert en hun werk in historisch verband zet.

In de meer genoemde brochuren-reeks „Onze Verantwoordelijkheid“ is nu verschenen: „Trouw“ door Ds. J. G. Franck. Evenals de

vorige behandelt ook dit boekje de verhouding jongen-meisje, man-vrouw. Deze zeer lezenswaardige reeks van 6 brochures is te krijgen voor f 1.20 aan het adres Heerenstraat 40, Utrecht.

Wie iets verrukkelijks zoekt om aan kinderen van 5—12 jaar voor te lezen, neme Winniede-Poeh, door A. Milne, uitg. Nijgh en van Ditmar, Rotterdam. Het is het verhaal van een jongetje met zijn speelgoedieren, die in 't bos allerlei beleven, zó geestig verteld, met kostelijke plaatjes, dat ook groten er van zullen genieten.

LENIE S.

DE SINTERKLAASAVOND VAN JAN STEEN

De Sinterklaasavond is het feest der jeugd. Een feest der jeugd, echter, waarbij, ook thans nog, de volwassene zich mede met de jeugd vermaakt, ja zelf weer kind met de kinderen wordt.

Die kunst verstond Jan Steen. Trouwens, gij nadert zijn „genre“ op de goede manier, als gij er zijn streven in herkent, het kinderlijke, van volwassenen vooral, naar den eis te beelden. Grote mensen? Och kom, grote kinderen, dat zijn het. Iets in die geest wordt ons te verstaan gegeven door bijna al zijn schilderijen.

En dat zijn kunst reeds bij zijn leven zoveel waardering vond, dat wijst er ons op, dat de mensen zich die waarheid, in die vorm, wel gaarne lieten zeggen. Een waarheid, trouwens, die toen nog veel sterker gold dan heden ten dage.

Ja, als u eens plompverloren gevraagd werd, een der schilderijen aan te wijzen die onze zeventiende of zogenaamde gouden eeuw het sterkste typeren, dan zoudt gij geen slechte keus doen met deze Sinterklaasavond van Jan Steen, in het Museum Boymans te Rotterdam.

Want zo ooit enigerlei tijd een jonge tijd mag heten, dan is het die tijd, — de aanvang van onze zeventiende eeuw. De Reformatie, die levensvernieuwer, sloeg hier zijn wortels en verleende de strijders tegen Spanje hun grote kracht. De handel nam een vlucht, als nooit tevoren.

En daarnaast werd Holland een uiterst belangrijk centrum van wetenschap en kunst. En dit is daarbij bijzonder tekenend: een wetenschap, en een kunst, die zich beiden los voelden van de Kerk, ook van de Protestantse Kerk. Ook dat was nieuw, het was jong. Het was geniaal en kinderlijk tegelijk.

Maar voor wie van dat kinderlijke nog sterker getuigende bewijzen begeert, is daar alles wat ons die wetenschap en die kunst, en met name die schilderkunst, hebben nagelaten.

Kijk maar eens even, of denk maar eens even, aan ons meest beroemde schilderij: Rembrandt's Nachtwacht, om van de Schuttersmaaltijden van Van der Helst en Frans Hals nog te zwijgen. Gij ziet daar immers mannen, kerels als bomen, allemaal verschillend, en allemaal op het rijkst uitgedost? Dat onze vrouwen daar nog altijd een beetje van houden, dat zij met volle ernst kunnen

praten over wat die en die van haar sexegenoten aan kostbare kleding bezit, och, dat spreekt vanzelf. Men noemt trouwens vrouwen en kinderen meest in énen adem, nietwaar? Maar mannen? Mannen met kanten kragen en manchetten, mannen met opzichtige zijden sjerpen en de rest, die moeten nog veel kinderlijker geweest zijn dan onze vrouwen van nu, om die bonte toetaking te verdragen niet alleen, maar om er prat op te gaan en zich daar prettig gewichtig in te voelen!

Hier, op dat schilderij van Jan Steen, ziet gij nog iets anders. Wat nu nog bij sommige boeren rond de Zuiderzee, en bij de vissers op Marken gebruik is: het kind te kleden als de volwassene, dat was toen algemeen, tot aan de hoven der vorsten toe, ja daar vooral. En hoe kwam dat? Doordat men het onderscheid haast niet beseftte tussen kind en mens. En daar dat onderscheid vooral gelegen is in datzelfde besef, was dus dat onderscheid gering.

En hoe jong en hoe onwennig ook de cultuur van het huiselijk leven nog was, dat ziet gij, wederom, aan ditzelfde schilderij. Men ziet daar duidelijk aan, dat de mensen nog geen weg wisten met hun zienderogen toenemende welgesteldheid. De blijken van die welgesteldheid liggen er her en der dik genoeg op; maar de blijken van de onwennigheid niet minder, en zo was het overal, tot in de rijkste huizen.

Zie maar eens hier. Aan de wand: een kostbaar schilderij. De schouwbetimmering: rijk. Het meubilair: een allegaartje. Een bijeenbehorend meubilair was nog nergens aan de orde. Dat is een cultuurvrucht, die nog rijpen moest. Op de tafel: een kostbaar tapijtje, behoedzaam omgeslagen voor de schoen met gard, aan de jeugdige kinderen toebedeeld. Gij kunt die gard misschien op de reproductie niet duidelijk onderscheiden, maar eenmaal attent daarop, zal het nog wel gaan. De tafel zelf: wrak en wankel. Op de vloer: niets; niets dan een ruwe, gespijkerde plankenvloer. Voorts op de spinde en op het schouwboord enig simpel, maar schilderachtig tafelerief. De bezoeker, die het nurks-hebberige, barbaars met lekkers overladen kind naar zich toenoodt, rijk gekleed. Enfin, gij ziet het nu wel op alle manieren: een tijd van glorie, ongetwijfeld. Maar een tijd van kinderlijke voorlopiegheid tevens. Beschouwen wij nu voorts het schilderij om

zijn voorstelling, dan zien wij dat de schilder ons duidelijk te verstaan wil geven, dat het met die gard nog zo'n vaart niet loopt. Daarvoor lacht de genoegelijke vader te glunder, en daarvoor wenkt de oude grootmoeder te duidelijk met dat geldstuk, dat straks alles weer goed maakt. Voor het overladen kind op de voorgrond heeft de bezoeker bovendien nog een extra grote taaitaikoek gereed staan.

Wij merken op hoe de moeder, met zachte drang, het nukkig wantrouwig weerstrevig kind naar de bezoeker dringt, die de overvloed nog komt vergroten. En wij worden stil van stille bewondering bij de ontdekking dat er een rechte lijn gaat van de gard naar grootje; een lijn, gemarkeerd door grootjes geldstuk, vaders olijke lach, broertjes appel. Een dramatische spanning, op grootse wijze gesymboliseerd, en doorkruisend die andere dramatische spanning, tussen kind, moeder, bezoeker en taaitaikoek.

Het hondje is niet alleen vulling. Het verhoogt de feestvreugde door zijn irriterend gekef. En bekijken wij nu vervolgens het schilderij als schilderij, dan kunnen wij allerwegen smullen van Jan Steens gedegen oud-Vaderlandse kunst. Wij genieten, vooreerst, van zijn lichtverdeling, waardoor het geheel zo sprekend, en toch zo rustig sprekend, en zo weldadig harmonisch gehouden is. En wij genieten vervolgens, en zo mogelijk nog sterker, van de uiterst vertederde toewijding waarmee de koppen en de handen geschilderd zijn. Wij bewonderen de voortreffelijke schildering van de handen van de bezoeker; en wij hebben eerbied voor een vakmanschap dat in staat is ons het lieve van kleine kinderhandjes zo te doen voelen als in die twee handjes die de koek omklemmen. Over de overal prachtig volgehouden karakteristiek van de handen, — zoals het verschil tussen die van het grootje en die van de bezoeker glijden wij heen, omdat ons vervolgens de heerlijkheid van de stofuitdrukking boeit. Bij de bezoeker, bijvoorbeeld: het fluweel, het bont, de zijde, zo goed, dat de leek kan wanen dat daar verschillende soorten van verf voor nodig zijn.

Onze aandacht gaat verder naar verschillende alleraardigste stilleventjes, die stuk voor stuk schilderijtjes op zichzelf zijn, zonder nochtans de aandacht voor het geheel benodigd, te verbrokkelen. Ons treffen er vier. Het stilleven van de schoen met de gard en bijliggendheden, het stilleven van de koek, het gebuideld boezelaartje en het em-

mertje aan het kind, het stilleven van de grote taaitaikoek en de stoof met test, en het stilleven op de spinde, dat zo aardig de ganse groep kroont met zijn huiselijkheid. Wij bewonderen ze stuk voor stuk, om hun toegewijd verzorgde, schitterende penseling. Maar wij zouden met hun onderlinge schikking toch nog tevreden zijn, als daar niet dat evenzeer voortreffelijk geschilderd hondje was, dat, als vijfde in deze bond, de lege plek vult.

En dan, eindelijk, de sublieme bouw van de compositie, of samenstelling, zo harmonisch, dat in dit schijnbaar nonchalant bijeen geschikt geheel, toch alles elkander steunt en sterkt. Wij willen ons, daarbij, beperken tot de mensen. En wij zien dan, hoe het psychologisch zo fijn geziene scheef terugwijkend gebaar van den kniezenden knaap wordt herhaald in het precies even scheef naar voren neigen van de moeder die het kind naar de bezoeker dringt, en wij zien dezelfde scheve houding in dat kind, een scheve houding die wordt geaccentueerd door de stand op scheefhangende van het emmertje, en van de scheefgehouden ronde koek. Dat is daar een grote lijn, een meesterlijn, van het hoofd van de moeder naar de voet van de bezoeker. Een tweede zo, vindt gij van vaders kop, over de handen van de bezoeker, naar haar knie, haar been, haar grote koek. En een derde, precies eender, van het hoofd van de grootmoeder naar de naar achter gegleden slip van de bontzoom van de fluwelen mantel. Ons oog zoekt en vindt nu, vervolgens, onmiddellijk ook de tegenwichten tegen deze eenzijdige richtingsharmonisering. Zo'n tegenwicht vinden wij al terstond in de sterk sprekende lijn van hoofd naar voet van de bezoeker. Van het hoofd van den vader naar het hondje, enzovoort. Menigeen zal, zover gevorderd, op eigen geluk verder speuren en nog heel wat te genieten vinden. Weliswaar kan deze of gene zeggen: „ik zou daar toch niets van gezien hebben, als het mij niet was geweest,” maar dat doet er weinig toe; immers, wij zouden het wel degelijk gevoeld hebben als het er niet was.

Zie, dat is één van de aandoenlijke geheimen van de oud-Vaderlandse kunst. Naar het uiterlijk: onbevangen. Kinderlijk. Huise-lijk bovendien, tot aan en tot in het burgerlijke. Maar het innerlijke: rijk, rijp, bezonnen en . . . zéér voornaam.

HERMAN HANA.

OEFENING 2.

Uitgangshouding. Liggen op de rug, de armen langs de ooren gestrekt (als foto 14, maar dan de beenen op de grond).

Oefening. Nu langzaam beide beenen heffen totdat ze een rechte hoek met de grond maken. Daarna laten wij ze weer terug zakken in de uitgangshouding.

Er om denken dat:

- 1e. de beenen in drie kalme tellen omhoog geheven worden en ook de terugweg in dezelfde tijd volbracht wordt;
- 2e. de knieën gestrekt blijven;
- 3e. de ademhaling gewoon doorgaat. We kunnen het beste tijdens het omhoog heffen der beenen inademen en bij het omlaag gaan uitademen.

Opmerkingen. Het is voldoende deze oefening in het begin 2 keer uit te voeren. Later 4 keer. Indien de oefening op de bovenomschreven manier uitgevoerd ons heel moeilijk valt, kunnen we haar uitvoeren met de handen in de zij.

Doel: Het versterken van de buikspieren, terwijl tevens de spieren van bekken en bovenbeen een beurt krijgen.

OEFENING 3.

Uitgangshouding. Als de houding afgebeeld op foto 15, maar dan met de heupen op de grond. De armen blijven echter gestrekt.

Oefening. Thans strekken wij het lichaam tot de houding afgebeeld op foto 15. Vertoeven 3 seconden in deze stand en keeren daarna weer terug tot de uitgangshouding.

Er om denken dat:

- 1e. we recht vooruit kijken;
- 2e. de armen steeds gestrekt blijven;
- 3e. het lichaam goed gestrekt wordt (zie op de foto);

15

151

16

4e. de beenen flink gespreid worden. **Opmerkingen.** Deze oefening is uitstekend voor het versterken van vrijwel alle spieren van ons lichaam. We doen haar in het begin 5 keer. Later totdat vermoeidheid optreedt.

Doel: Speciaal het versterken van de buikspieren, terwijl tevens vele andere spieren geoefend worden.

OEFENING 4.

Uitgangshouding. Spreidstand, de romp is rechtop, de armen langs de ooren omhoog gestrekt en een boek of iets dergelijks in de handen.

Oefening. Terwijl de romp en de armen ten opzichte van elkaar in dezelfde houding blijven, wordt het lichaam in de heupen gebogen tot de houding afgebeeld op foto 16. Romp en armen dalen dus gestrekt voorover. Nu drie tellen in deze houding blijven, om daarna langzaam weer terug te keeren tot de uitgangshouding.

Er om denken dat:

- 1e. de romp absoluut gestrekt blijft;
- 2e. de armen vrijwel in het verlengde van de romp gehouden worden;
- 3e. we recht naar voren kijken;
- 4e. de knieën gestrekt blijven, ja naar achteren doorgedrukt worden.

Opmerkingen. Deze oefening is bij een goede uitvoering lastig. In het begin doen we haar 3 keer, later 5 keer. We kunnen haar moeilijker maken, door het voorwerp dat in de handen gehouden wordt te verzwaren. Men doe dit echter niet te spoedig. **Doel:** Het versterken van de rompspieren en wel speciaal de rugspieren. Th. HEEG.

M HET WACHTVUUR

Eén dag per jaar zijn de Hollanders even hartelijk voor elkaar als hun oostelijke naburen altijd zijn; als om het goed te maken roepen zij elkaar die dag véél „heil“, en ook „zegen“ toe!

Hebben jullie ook meegedaan? Of vind je Nieuwjaar onzin, met z'n kaartjes en visites nog altijd, ook al maak je jezelf daar niet aan schuldig, met z'n brieven van vergeten familieleden, onvermijdelijk beginnend met „bij de wisseling des jaars“, waarvan je de inhoud vooraf al weet? Ik zou 't me heel goed kunnen indenken.

Maar ook zou ik 't kunnen begrijpen wanneer het oppervlakkige wensje maar moeilijk over je lippen wou, omdat de tijden zo heel ernstig zijn.

Het is ons genoeg verteld, in de kranten en van de preekstoel: „Zelden zette — de oorlogstijd uitgezonderd — een jaar somberder in dan ons jaar 1935.“ We horen het de oudere mensen om ons heen met bezorgde stemmen uitspreken.

En wij willen er onze ogen niet voor sluiten.

Het kan zijn, dat er in 1935 „niets“ gebeurt, het kan ook zijn, dat dit jaar gebeurtenissen brengt, die van West-Europa, zoals het nu is, niet veel meer over laten. —

De tijd, waarin wij leven, onze tijd, is ons lief, ondanks alles. Er zullen maar heel weinig jonge mensen zijn die, als ze de keus hadden, liever een paar eeuwen terug geleefd hadden. Het spreekt dan ook vanzelf, dat wij niet opgaan in de belangen van eigen kleine kring, maar het stuk wereldgeschiedenis, dat zich op 't ogenblik afspeelt, met intense belangstelling mee beleven. Opwekkend is dat niet, o nee. Soms is het, alsof het sombere, dreigende zich concentreert in één indruk, één gewaarwording: alsof een machtige stormklok zijn zwaar geluid over de wereld doet daveren: „Nood — gevaar!“

Daar staan wij dan voor het nog ononthulde met zijn talloze mogelijkheden. Rondom ons horen wij met min of meer brutaliteit meningen lanceren, gissingen wagen, al of niet vergezeld van „je zal zien, dat...“, maar wij weten dat zij er niets van kunnen zeggen.

Och, de plechtige uitdrukking van de „wisseling des jaars“ van onzen oudoom kunnen we een paskwil vinden, we kunnen de jaarwisseling ook zegenen, omdat hij ons woorden brengt, in de kerk of bij 't bijbellezen thuis, die zijn als een diepe, klare orgeltoon in de jacht van ons bestaan. — „Hemel en aarde zullen voorbijgaan, maar Mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.“ — „Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid, en Zijn getrouwheid van geslacht tot geslacht.“ — Woorden, waar een oneindige rust van uitgaat, die je de nerveus-makende stormklok doen vergeten. — En zó moet het ook. Want niet, wát er gebeuren zal is voor ieder van ons het voornaamste, maar hoe wij er tegenover zullen staan, hoe God ons zal vinden.

Eens gingen twee jonge mensen, in druk gesprek gewikkeld, de weg van Jeruzalem naar Emmaüs. Zij waren zó boordevol vragen en problemen, dat hun antwoord bijna korzelig klonk tot den vreemdeling, die zich bij hen voegde, en die zich niet druk scheen te maken over wat hun zo zeer ter harte ging. Maar toen zij Hem alles uitgezegd hadden, en Hij spreken ging, verstilden zachtkens aan de vragen, legde zich de onrust, en kwam er een gevoel voor in de plaats, zó warm, zó „enthousiast“ in de ware zin, d.w.z. „vol van God“, dat zij later tot elkaar moesten zeggen: „was ons hart niet b r a n d e n d e in ons, als Hij tot ons sprak?“ —

Een n i e u w jaar is ons gegeven. Er zit onwillekeurig iets bevrijdends in dat „nieuw“, net als toen je vroeger op school een nieuw schrift of een nieuw handwerkklapje kreeg: „dat je een slordige vuilpoets bent, zagen we aan het vorige, laat nu eens zien, dat je 't ook anders kunt.“ Mocht dit de winst zijn van ons nieuw begin, dat wij alles van onszelf doen zwijgen, alle vragende, bezorgde en protesterende stemmen, en Hem aan het woord laten, die naast ons gaat. Dat wij 1935 ingaan niet speciaal als christelijk-historischen, vredesbewegers, anti-revolutionairen, vegetariërs, geheelonthoudsters of ook wel ons van dit alles niets aantrekkend, maar als jonge mensen met b r a n d e n d e h a r t e n, die Christus' woorden horen alsof ze ze voor 't eerst hoorden. **LENIE S.**

FEBRUARIMORGEN IN LONDEN

Qroot, hoog en koel is het Strand Palace Hotel in de ochtend. Het is nu minder indrukwekkend dan de vorige avond toen wij er als schipbreukelingen op een eiland aanspoelden, en zijn kille gastvrijheid ons omving. Wij hebben het nu minder nodig: rondom ruist en lokt met duizend stemmen de onbekende stad, Londen. Een begeerte om te zien en te beleven heeft de verbijstering van de vorige avond vervangen. Wij dalen de lange zachtbektelede trappen af zonder ons om de lift te bekommeren. Daar zijn we weer in de hall met de plafondspiegels en de loketten: inquiries, keys, etc. In de geweldige eetzaal waar 't electrisch licht brandt aan de zoldering, — rijen verlichte vijvers — zoeken wij 'n tafeltje en turen op het menu van het uitgebreide Engelse ontbijt. Dikke porridge, vis, geroosterd brood, vlees, een lange rij. Meisjes bedienen, kleine kereltjes in livrei lopen rond en roepen met eentonig-zangerige deunstem nummers van kamers af: five two six, seven one two, mij opeens herinnerend de zangroep van 'n varentjesventer in Amsterdams straten, wonderlijk melancholiek. Als we klaar zijn, hebben we nog enkele dingen te doen vóór we Londen kunnen gaan verkennen: koffers pakken, kaarten schrijven naar huis in de rooksalon, rekening betalen, en tenslotte onze kleren veroveren. Die zijn in de cloakroom, maar waar is deze? Strakke kellners wijzen ons richtingen in de doolhof; maar altijd komen wij verkeerd uit en staan weer in de hall met de spiegels die de woelende menigte op haar kop laten lopen in hun koude glas. Tenslotte brengt een ruitenlappende knecht, minder ontoegankelijk dan zijn trotse collega's, ons terecht.

En dan staan we buiten. Lopen als jonge katjes die pas uit de mand zijn gevallen. 'n Hellend straatje voert ons opeens aan de grauwe golven van de Theems. Overal verkeersborden, bobbies, hoge bussen en trams vol reclame-opschriften.

We komen terug op het Strand, wandelen op naar het Trafalgarsquare, dat opeens zijn immense vlakke, bezet met standbeelden, voor ons opent. Wij bemerken dat het klam weer is: onscherp verheft zich in de wazige lucht de hoge zuil, waarop, mateloos een-

zaam, het beeld van Nelson in de ruimte prijkt. Grauwblauwe duiven trippen rond tussen de waterbekkens, waarin fontein spuiten. Wij willen echter vóórt: hebben slechts deze éne morgen en 'n deel van de middag; om 4 uur moeten we aan boord van het stoomschip de „Umvuma“ zijn, die ons naar Zuid-Afrika zal voeren. We hebben op ons programma: een bus, een tube (= ondergrondse spoor), zo mogelijk de Westminster Abbey of St. Paul's. Een bepaalde bus te pakken schijnt hopeloos: in eindeloze rijen volgen ze elkaar op, met duizelig-hoge nummers, waarbij lijn 24 in Amsterdam provinciaal aandoet. Doch wij nemen er maar een, stijgen langs het nauwe trapje naar boven, en zien vanuit deze hoge observatiepost het verkeer en de huizen onder en langs ons voorbijgaan: Regentstreet, Piccadilly-circus, Oxfordstreet. 'n Grijs conducteurkje vertelt ons vriendelijk wat wij zien en waar wij uit kunnen stappen. De Engelsen mogen stijf-correct zijn, hier leren we hun betere zij kennen: 'n aangename beleefdheid tegenover vreemden. Deze kant van de zaak wordt ons nog duidelijker als we even later in Hydepark 'n Engelsman om de weg vragen. We zijn bij Marble Arch uitgestapt: eenzame triumfboog; en 'n hek ingegaan. Is dit Hydepark? Troosteloos breed de grijze grindweg, met stroken verdord gras langs de randen, het uitzicht in steeds verdichtende mist verhuld. Daaruit dook de Engelsman op, die we staande hielden en om raad vroegen: wat 't best te doen. Enigszins armelijk gekleed in 'n lange zwarte jas, een dikke das omgeslagen, de ogen blauw en betraand in 't goedig

Mateloos eenzaam, het beeld van Nelson.

bultig gezicht, kon hij zó uit 'n roman van Dickens zijn weggelopen.

Hij wil ons overal tegelijk heen laten gaan. Maar 't schijnt ons beter voorlopig één doel te kiezen, en onze toevallige ontmoeting begeleidt ons vanzelf als gids.

Hij koopt kaartjes in 'n tube-station en wij stappen op de roltrap, bijzondere sensatie. De treden vluchten eindeloos onder ons uit en wij dalen, dalen, tot wij 300 voet onder de stad zijn. Uit 'n donkere koker schiet als 'n monster de trein, staat met 'n ruk stil. Wij stappen in, en eer we 't weten, is het verlichte perron weggeflitst. Wij moeten overstappen voor Westminster, en bestijgen daartoe weer de cakewalk der roltrap, 'n soort luguber kermisvermaak. Want de lijnen liggen in verdiepingen boven elkaar, en wij moeten nu 'n hoger-rijdende trein hebben. Eindelijk staan wij, uit de warrelende schemering van het tubestation door de tourniquets buitengetreden, weer in de mist. Omfloerst rijzen de effen silhouetten van de spitse torens der parlamentsgebouwen, één ervan door steigerwerk omgeven. Dan staan we in de kathedraal. De vloer is wanordelijk druk van beeldhouwwerk op graven van Engelse grootheden, als William Pitt, Dryden, e.a. Groepjes toeristen wandelen stil door de beuken en 't schip, onder de hoge gewelven. Het is er grijs en triest. Opeens staan we voor een zwarte stenen plaat, waaronder de Onbekende Soldaat begraven ligt, zoals een lang opschrift in gulden letteren vermeldt. Onze gids is ontroerd, wist tersluiks tranen weg. „It brings back memories“¹⁾, zegt hij verontschuldigend. Twee broers en drie neven verloor hij in de oorlog en stond ook zelf in de loopgraven. We zwijgen; welk 'n herinneringen moet deze simpele steen oproepen in hen die dit ontzettende aan den lijve hebben meegemaakt!

Dan wandelen we weer naar buiten in de bekende nevel, langs Whitehall, waar opgepronkte soldaten prijken, als opgezet, onder een stenen boog. Wij zien de gebouwen der Admiralty aan 'n weids plein, vanwaar eenmaal de troepen naar Waterloo vertrokken, en 't gedenkteken van de Wapenstilstandsdag, 11 Nov. 1918.

Onze voeten wegen. Wij bedanken onze gids, die ons graag heel Londen wil laten doorwandelen achter zijn enthousiaste lange passen aan, bij 'n tube-ingang, en verlaten hem met 'n shilling, die hij bescheiden aanvaardt. Ouderwets type, zie ik hem nog in mijn verbeelding, wat sentimenteel als Dickens' boe-

ken, vol pathetische trots op koning en koningin; waren zij slechts ornamenten, zoals ik tegenwierp, dat deed er niet toe: we love our king!²⁾

En wij duiken, moe, onder in 'n restaurant aan 't Trafalgarsquare met de wuffte naam van Casanova. Wij zijn de enigen, blijkbaar vroeg voor de lunch. Van strakke deftigheid hier geen sprake, maar wij voelen ons op ons gemak. En eten, hongerig, veel.

Steeds triester is de dag geworden, en als we weer buiten wandelen, huiverig in de mist, verlangen we naar gezelligheid, naar dromen en een warm vuur. We drentelen in de hallen van de vele bioscopen langs 't Strand, plaatjes bekijkend en ons verwonderend over de hoge prijzen der plaatsen. Ongemerkt staan we voor de gevel van 't Strand Palace Hotel, we treden binnen in de nu enigszins bekende omgeving, en rusten uit in de warme rooksalon, gedoken in fauteuils. Rondom ons gedistingeerde Engelsen rokend en pratend; twee dames babbelen, naar elkaar toegeneigd en lachend, met blanke gezichten; we zijn in 'n toneel uit Galsworthy. De wijzers van de klok verschuiven. Drie uur, half vier, 't wordt tijd. 'n Trilling gaat door ons heen; weer nieuwe ervaringen wachten ons. Over een uur zijn we aan boord van 't schip, waarop we 26 dagen zullen varen. Hoe zal het zijn? Op het Strand klampen we de chauffeur van een der vierkante-doos-achtige taxi's aan. Uit de bagage-afdeling van het hotel halen we eerst onze koffers.

„East India Dock, Poplar,“ beduiden we onze driver. En voort gaat het, van het drukke

centrum, door lange eentonige straten, naar het Oostelijk deel der stad, waar we opee achter loodsen en muren de toppen van kranen zien rijzen, zwart tegen grijs. Onchauffeur vraagt 'n bobbie naar de ligplaats der „Umvuma“. Langs eindeloos-lijken zwarte muren, over kolengruisgrond, rijden we nu. Dan staat de taxi stil. Zijn we er? We zien alleen een zwarte massa, en veel zwarte mannetjes in de weer, en hoge kranen aan 't laden. Maar dan in die zwarte wand verlichte ronde venstertjes; dan loopen planken, en een verschansing; nog hoger de mistlucht de brede donkere pijp. We betalen de chauffeur, klimmen langs de staatsietrap omhoog, en staan aan boord.

H. A. MULDER

¹⁾ Het wekt herinneringen.

²⁾ Wij houden van onzen koning!